

Vážené čtenářky a vážení čtenáři,

využívám této příležitosti, abych vás seznámil s hlavními body vize, s níž jsem vstupoval do výběrového řízení na ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů, a s hlavními cíli, které před námi stojí.

Úkolem Ústavu je pomoci veřejnosti objektivně zkoumat období nesvobody a poznané jí zpřístupňovat. Je však třeba to provádět způsobem, který přispěje k usmíření, nikoli k prohloubení atomizace společnosti. K vytváření shody je nutno přistupovat na základě intelektuální otevřenosti a přijímání volně soutěže myšlenek. Jde i o schopnost rychle analyticky reagovat na naléhavé otázky a dokázat srozumitelně a jasně formulovat klíčové problémy. Ústav by měl poskytovat občanům dostatečné informace k tomu, aby si mohli utvářet kvalifikované názory, založené na solidní analýze, a přispívat tak k podpoře celonárodní vize pro budoucnost. Kvalita a důvěryhodnost jsou předpokladem úspěchu.

Úkolem ředitele je mj. vytváření příznivého prostředí a vybudování vhodného týmu pro vlastní realizaci úkolů. Základem úspěchu je tým kvalitních pracovníků s odpovídající lidskou vyzrálostí a odbornými zkušenostmi. Za prioritu jsem okamžitě po svém nástupu pokládal stabilizaci letošního a přípravu příštího rozpočtu, který bude reflektovat současnou ekonomickou situaci. Je jasné, že od rozpočtu se odvíjejí všechny další aktivity. Musíme pochopitelně intenzivně hledat i mimorozpočtové zdroje, např. podporu ze strukturálních fondů EU. Jde především o dva operační programy: *Lidské zdroje a zaměstnanost* a *Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. Podpora se nabízí i v rámci projektů spolufinancovaných Česko-německým fondem budoucnosti a dobře prozkoumat musíme i možnosti grantů.

Okamžitě jsem rovněž zahájil kroky k vnitřní stabilizaci, konsolidoval jsem klíčová místa náměstků a některých dalších vedoucích pracovníků Ústavu a vyhlásil nové výběrové řízení na ředitele Archivu bezpečnostních složek, kde jsem zohlednil mimo jiné i ekonomické a manažerské parametry, včetně otázky dislokace Archivu, která je akutní. Doplněna byla Vědecká rada Ústavu a zvažují založení jakéhosi občanského konzultantského kruhu. Stabilizace Ústavu i Archivu je předpokladem k tomu, aby obě instituce mohly nerušeně vykonávat svou činnost, což by mělo vést ke zlepšení jejich dobrého jména před veřejností.

Ústav bude pod mým vedením kontinuálně navazovat na předchozí období své činnosti a bude se snažit komplexně postihnout a popsat mechanismus represivní moci v jeho celistvosti, což je nutným předpokladem k pochopení celkového kontextu doby nacistické i komunistické totality. Jednou z priorit zůstává digitalizace a budování elektronické informační dálnice směrem k veřejnosti. Otevřít, ve smyslu právních norem, je třeba i Archiv. Usnadnění přístupu k archiváliím, zjednodušení orien-

tace a celková vstřícnost vůči veřejnosti musí být důležitým parametrem. Vzhledem k tomu, že Archiv je přímo řízený Ústavem, je nutná úzká vzájemná spolupráce.

Co nejvíce budeme spolupracovat s domácími i zahraničními akademickými a partnerskými institucemi. Jako logické partnery na domácí scéně bych jmenoval např. Ústav soudobých dějin, Vojenský historický ústav, univerzity, archivy, muzea. V zahraničí mám na mysli intenzivní spolupráci v rámci EU, např. s Úřadem spolkového zmocněnce pro dokumentaci Státní bezpečnostní služby bývalé NDR, Centrálním dokumentačním střediskem III. říše v Ludwigsburgu, polským Institutem paměti národa a slovenským Ústavem paměti národa a dalšími institucemi z bývalého „Východu“ i „Západu“. Mezi zahraniční partnery bude rozhodně patřit i jeruzalémský Jad Vašem, Muzeum holocaustu ve Washingtonu, nestátní zahraniční organizace sdružující poškozené z dob totalitních režimů a další partnerské zahraniční instituce.

Celkové zaměření Ústavu by pak mělo respektovat edukativní prvek, což vyžaduje rozšíření spolupráce s ministerstvem školství, se školami a vzdělávacími institucemi. Sem patří i další podpora výstavní a přednáškové činnosti. Bezpodmínečně musí být zajištěna nezávislost a garance kvality myšlenkového obsahu. Spolupráce s médií, zvyšování kvality vlastních periodik, využívání moderních komunikačních technologií a efektivní distribuce musí tvořit integrální součást působení Ústavu.

Za velmi důležitou pokládám rovněž politickou nadstranickost a nezaujatost. To v praxi znamená otevřenost vůči širokému demokratickému politickému spektru. Je důležité svým působením neustále dokazovat, že Ústav není stranicko-politicky orientovanou institucí.

Velmi si vážím důvěry, která mi byla dána. K úkolům, jež před námi stojí, přistupuji s odhodláním, ale i s pokorou. Dobře si uvědomuji, že člověk sám nezmůže nic. Spoléhám proto nejen na tým svých spolupracovníků a odborné zázemí obou našich institucí, ale i na zajímavé impulzy od vás, zástupců té části veřejnosti, která má zájem na tom, abychom se dokázali s vlastní minulostí poctivě vyrovnat.

Daniel Herman, ředitel ÚSTR